

проявляється у так званих пограничних ситуаціях, у які ставлять своїх героїв Сартр чи Камю. Наріжний камінь філософії екзистенціалізму – аналіз цих пограничних ситуацій в контексті природи людської особистості. У знаменитому філософському есе “Міф про Сізіфа” А.Камю показує свого героя в момент, коли камінь, уже піднятий на вершину гори, скочується до підніжжя, і Сізіф усвідомлює, що все треба починати спочатку. “Він цікавить мене під час цієї паузи. Його змучене обличчя майже не відрізняється від каменя! Я бачу цю людину, що спускається важким, але рівним кроком до страждань, які не мають кінця. У цей час разом з диханням повертається до нього свідомість, невідворотна, як його нещастя. І в кожному мить, спускаючись з вершини до лігвища богів, він вище своєї долі. Він твердіше свого каменя” [6, 91]

Попри глибокий песимізм і утвердження абсурдності буття, у творчості письменників-екзистенціалістів варто підкреслити читачам Камю і Сартра їхню повагу до людини, і найперше – ствердження величезної її відповідальності перед вибором власних цінностей і буття загалом. Екзистенційний гуманізм полягає у тому, що готує людину до найнесподіванішого повороту долі, підкреслюючи при цьому, що лише від самої людини залежить, зламається вона морально чи збереже свою гідність і самоповагу.

*Висновки...*Отже, умовою сучасного вивчення літератури виступає своєрідне “занурення в епоху”, без якого неможливе адекватне розуміння авторської концепції і самого художнього твору. За допомогою так званих фонових знань – філософських, історичних, етнографічних, географічних, етичних тощо – створюється контекст епохи, яку намагається осягнути пізнаючий суб’єкт. При цьому він інтегрує себе в реальність, яку пізнає, а література, базована на таких засадах, стає ефективним шляхом пізнання світу у всій багатовекторності цього поняття.

Список використаних джерел

1. Культурология. История мировой культуры / под ред. Марковой. – М., 1998. – 522 с.
2. Бергсон А. Два источника морали и религии / А. Бергсон. – М. : Канон, 1994. – 384 с.
3. Юнг К. Тавистокские лекции. Аналитическая психология: ее теория и практика / К. Юнг. – К. : Ваклер, 1998. – 295 с.
4. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади / Ф. Ніцше. – К. : Основа : Дніпро, 1993. – 415 с.
5. Сартр Ж.-П. Стена : избр. произв. / Ж.-П. Сартр. – М. : Политиздат, 1992. – 480 с.
6. Камю А. Бунтующий человек / А. Камю. – М. : Политиздат, 1990. – 415 с.

Анотація. У статті пропонується до розгляду філософський контекст літературних явищ кінця ХІХ – початку ХХ століть, аналізуються взаємозв’язки філософських ідей А. Шопенгауера, Ф. Ніцше, З. Фрейда, А. Бергсона, А. Камю, Ж.-П. Сартра та художніх творів модерністської літератури рубежу сторіч.

Ключові слова: модернізм, модерністська література, ірраціоналізм, інтуїтивізм, психоаналіз, футуризм, екзистенціалізм.

Annotation. The article is dealt with philosophical context of modernism of literature, interactions of philosophic ideas of A. Shopengauer, Ph. Nitshe, Z. Freud, A. Bergson, A. Camu, J.-P. Sarter and literary works of the modernism of literature at the end of the ХІХth – at the beginning of the ХХth centuries.

Key words: philosophy, modernism of literature, irrationalism, intuitionism, psychoanalysis, existantionalism, futurism.

УДК 001 (477) (092): 070(71)

Сохацька Є.І.

ІВАН ОПІЄНКО – ТВОРЕЦЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЖУРНАЛІВ “СЛОВО ІСТИНИ” ТА “НАША КУЛЬТУРА”)

Душею лину в Україну,
В її безкрай пишний лан...
(Слово Істини. – 1950. – Ч.4(28). – С.12)

Важливою проблемою сучасної журналістики залишається проблема її національної зорієнтованості та участі у розбудові громадянського суспільства. Основу професійної журналістики становлять досвід і знання, культурне надбання, історія. Влучно сказала Лариса Івашина (“День”), що “наша журналістика повинна бути деревом з корінням, а не суком обтесаним, на який можна приліпити все що завгодно” [1].

Цінним джерелом для забезпечення національного характеру сучасної української журналістики є досвід визначних діячів минулого, людей, які були біля витоків української державності і які своїм пером творили незаангажовану і вільну українську думку та журналістику.

У ряді таких діячів слід виокремити ім'я Івана Огієнка (1882-1972рр.), визначного державного діяча, ученого-енциклопедиста, відомого в світі як митрополита Іларіона.

Першими його виданнями були видання емігрантського (варшавського) періоду – журнали “Рідна Мова” (1935-1939 рр.) та “Наша Культура” (1935-1937рр.). Ці солідні журнали стали своєрідними енциклопедіями українознавства та форпостами українського духу.

Опинившись у Канаді після бурхливих подій Другої світової війни (з 19.IX. 1947р.), Іван Огієнко, нарешті, після митарств і злигоднів одержав змогу спокійно працювати і творити. Виявом його невсипущої енергії та незламності ідеологічних переконань було видання перших канадських (вінніпезьких) журналів – “Слово Істини” (1947-1951) та “Наша Культура” (як відродженої варшавської) (1951-1953рр.).

Вміст матеріалів, опублікованих на їх сторінках, можуть слугувати прикладом для сучасної журналістики щодо забезпечення національної ідентичності та глибокої актуальності. Вони були виданнями, метою яких було передусім об'єднання нації, формування національної та високої духовності. Визначальним для журналів було висвітлення питань крізь призму національних інтересів та моралі.

У світлі сказаного зрозумілою стає велика увага видавця Івана Огієнка до материкової України, де вершився розгул сталінських опричників, руйнувалися національні традиції, свідомо проводилася русифікація та нищилася церква.

Будучи органом вільної наукової й громадської думки, журнали вміщували критичні матеріали про становище в підсоветській Україні, зокрема в галузі освіти, науки, мистецтва, в політиці.

Наступ тоталітарної русифікації – чи не найголовніший болючий момент публіцистично-критичних матеріалів місячника “Наша Культура” (1951-1953рр.).

Пухлина сталінізму, яка проростала в усі ділянки українського культурного життя, стає об'єктом критики більшості інформаційних заміток місячника. Без наказів партії й сталінських декретів, виявляється, не може функціонувати в підсоветській Україні ні мистецтво плакату [2, 37], ні театр [3, 37].

Советський режим в Україні іменується не інакше, як окупаційна влада. І справді, вона нищила, як тепер знаємо, не лише природні багатства України [4, 37], а насамперед душу людини. Прикладом останнього може бути замітка І.Огієнка “Онука Франкова Зиновія вмістила в “Радянській Україні” статтю “Непримиренний борець проти буржуазного націоналізму. Таким ніби був І.Франко. Той Франко, що писав: “Не пора, не пора / Москалеві й Ляхові служить” [5, 3]. Йшлося про руйнування історичних пам'яток, приміром Спасько-Преображенського монастиря в Новгород-Сіверському (Чернігівщина) [6, 3], про нищення в Україні національно-культурних цінностей [7, 25-30]. І про неособливу турботу радянської влади щодо архітектурних забудов України. Приміром, повідомивши про завершення будівництва 30-ти поверхового корпусу нового Московського університету, автор замітки (І.Огієнко) додає: “В Україні окупаційна влада таких університетів не буде” [8, 63].

Дошкульними, сповненими саркастичних ноток є замітки, в яких анонсуються ті чи інші українські культурологічні явища, “освячені” партвказівками партії ВКП(б) чи сталінськими директивами [9, 3]. Стверджується, що сталінізм, наче спрут, облутав і стиснув лещатами “одномислія” та угодовництва всі важливі ділянки українського культурного життя: науку, вузівську освіту [10, 37], мистецтво, зокрема хорівий спів, в репертуарі якого повинні бути пісні про Сталіна і мир [11, 38], а також, що особливо боліло І.Огієнка (сам же був письменником), і літературу та літературознавство [12].

Сталінізм, наголошує І.Огієнко, насаджував в Україні відверту русифікацію, планомірне й наступальне впровадження російської мови, передусім в щойно приєднані західноукраїнські землі [13]. Збільшується число друкованих російських перекладів українською мовою. Так, у замітці “Повінь російських перекладів українських творів” Іван Огієнко пише: “В Україні великий зріст числа перекладів з української мови на російську. В нормальних умовах це було б явище втішне, але в наш час... Timeo Danaos et dona Ferentes... У Києві тепер друкується велике число таких перекладів. Читайте – але не по-українськи, а в мові ОБЩЕПОНЯТНІЙ (вид.моє. – Є.С.) [14, 35-36]. Переважають у репертуарі українських театрів п'єси “советської” драматургії [15]. Резонансною була оцінка в “Нашій Культурі” нарису Софії Парфенович “Сучасний Київ” [16], у якій, за І.Огієнком, переконливо охарактеризовано жалюгідне становище столиці напередодні війни, її “повне обмосковлення”.

Порушувалась й табуїрована в ССРСР, зокрема в українській підсоветській науці, тема голоду. Про це йшлося у статті проф. В.Шугаєвського “Нищення в Україні національно-культурних цінностей”, у замітці І.Огієнка “Українська Православна Церква” [17]. До цієї теми примикала тема зображення колгоспного “раю” в Україні, тобто каторжної праці селян в Україні: “Це гірше, ніби панщина, це каторжна праця” [18, 3].

Крім негативу, були й позитивні відгуки І.Огієнка про справді наукові чи мистецькі видання, що з’являлися все-таки в материковій Україні чи ССРСР. Це, наприклад, про праці Інституту для вивчення історії й культури ССРСР (Москва), про твір “Над Черемошем” М.Стельмаха, про оперу “Хустка Довбуша” А.Кос-Анатольського, про увагу радянської влади до творчості Т.Шевченка [19] тощо. Відкритий західний світ дізнавався і про дикую мовну політику сталінської влади в Україні, яка зводилася до боротьби з “націоналістичними” словами, якими користуються українські “націоналісти”. Про це, зазначалося, велася “серйозна” розмова на пленумі ЦК ВКП (б): секретар ЦК Кириченко підніс наново боротьбу проти українського буржуазного націоналізму. Він жорстко критикував АН УСССР (саме російського мовного формату абрєвіатури дотримувався Іван Огієнко. – Є.С.), мовознавчі установи, а також деяких письменників за те, що “вони недостатньо запопадливо відчищують українську мову від словесного “дрантя”, нанесеного “буржуазним націоналізмом” [20, 37-38].

Отож не можна відмовити видавцеві в об’єктивності та високій ідейно-національній заангажованості. Він сміливо виносив на суд громадськості важливі ідеологічні проблеми материкової України.

Боляче переживав І.Огієнко, будучи духовною людиною і несучи жертовно апостольський хрест, з приводу упадку в Україні релігії, поширення атеїзму та бездуховності. “Інфляція людини” – так назвав він одне зі своїх пастирських послань в День Різдва 1952р. [21]. “За нашого часу, особливо в советах, – зазначає митрополит, – окрема Людина зовсім обезцінилася, стала нічого не вартою, – це тільки робочі руки в колхозі чи на фабриці. Це тільки “військове м’ясо” [22, 15].

Тому зрозумілим є вміщення на сторінках місячників релігійно-богословських праць самого митрополита Іларіона. Так, у “Слові Істині” було видруковано: “Догматичний і канонічний стан. Української Церкви” (1948. – Ч.8-12; 1949. – Ч.2(14); Ч.3(15), Ч.5(17); 1949. – Рік III. – Ч.1(25); “Іконостас. Історичний нарис”(1950. – Ч.5(22); “З життя Холмсько-Підляської єпархії в р.р.1939-1944”. – 1949. – Ч.2(14), Ч.4(16); “Аскет Українець. Старець Паїсій Величковський (1950. – Ч.7(31). – С.13-18; Ч.9(33). – С.22-23); “Назви Бога” (1949. – Ч.7(19. – С.3-9); його ж тлумачення висловів з Біблії – “І не введи нас во іскушеніє” (1949. – Ч.9(21). – С.1-4) та ін. До цих статей примикала праця В.Савійського “Тернистий шлях Православної Церкви в Польщі” (рр.. 1920-1939) (1949. – Ч.4(16)-С.9-16; Ч.7(19). – С.13-18 та ін. Велася рубрика “Життя Митрополитального Собору в Вінніпегу” (1948-1951рр.)”.

У “Нашій Культурі”: “Наш Символ Віри. Його повстання й історія. 1500-літній ювілей його вселенського вжитку” (1951. – Ч.1,2), “Всесвітня трагедія. 500-ліття упадку Візантії” (1953. – Ч.10-11(187-188), “Рідна мова й Біблія” (1952. – Ч.7(172) та ін.

Діяльність митрополита Іларіона в Канаді д-р Дмитро Бучинський охарактеризував як діяльність невтомного учителя у статті-передовиці “Невтомний учитель” (Наша Культура. – 1953. – Ч.4-5(181-182). – С.5-8). До речі, названа стаття ще до її публікації була передана в програмі радіотрансляції через іспанське національне радіо в Мадриді 3 лютого 1953р., де жив Д.Бучинський. Такого високого імені Іван Огієнко був удостоєний передусім за плідну наукову працю в царині українського мовознавства. Не було року, щоб проф. Огієнко не поповнив мовну скарбницю новою працею. “З того часу, – заявляє автор, – придбав він собі заслужено почесне ім’я Невтомного Учителя Рідної мови” [23, 6].

І справді, у Канаді появились такі мовознавчі праці, як “Історія української літературної мови” (1949), Українсько-російський словник XVII-го віку” (1951), “Грамматично-стилістичний словник Шевченкової мови” (1961), “Український стилістичний словник” (1978), “Стилістично-грамматичний словник української мови”¹, “Фразеологічний словник української мови”, “Географічні назви в українській мові”, “Наша літературна мова. Мовні нариси” (1958), “Душа. Мовно-семантичний нарис” (1966), “Український літературний наголос” (1952), “Українські термінологічні словники” (1960), “Повстання української мови” (1963), “Словник слів, у літературній мові не вживаних” (1973), “Літературна мова в Галичині. Мовно-історична монографія” (1966), “Словник української літературної мови” (рубрика в “Слові Істини” з 1948р.), “Хвалімо Бога українською мовою” (1962) та ін.

Основне ж своє призначення у Канаді Іларіон вбачав у відродженні Української Православної Церкви. Так і сприймали його переїзд у Канаду віряни. “Ви, Владико, – йшлося у листі до Іларіона під назвою “Ми щиро молились” з австрійського табору Ді-Пі в м.Ляндяку, Тіроль, – вірний сторож нашої загальнонаціональної справи, стовп Святої Української Православної Церкви! Ваша

¹ Рік не зазначено, бо ці праці ще чекають свого видавця. Див.: Мацько Віталій. Повна бібліографія праць Івана Огієнка. – Хмельницький, 1998. – С.31.

безперервна й невсипуча наукова, громадська й архипастирська праця є для нас живим прикладом, дороговказом життя нашого! Не залишайте нас своєю архипастирською опікою й молитвами. Покладаємо на Вас, Владико, наші надії, що Ви, з Божого благословення, виведете нас, як старозавітній Мойсей, на волю у Рідний Край, на теплі води, на ясні зорі, у край хрещений” [24, 9].

Цій меті слугували різні види діяльності Іларіона: і відправа релігійних служб в Митрополитальному Соборі, і його релігійні проповіді та пастирські послання. Відродження Української Церкви, тобто її відхід від Церкви Московської, тісно перепліталось у Іларіона з просвітительсько-виховною роботою на піднесення національної свідомості української громади, утвердження української національної ідеї.

З цього погляду великий інтерес становлять його церковні проповіді. Всі вони, попри релігійний зміст, містили положення, що відзначалися актуальністю, високим національним пафосом. Багато з них транслювалися на підрадянську Україну, матірню землю митрополита. У посланні “Любімо свою Церкву”, трансльованому “Голосом Канади” 1-го липня 1952 року в Україну, він проголошував: “Церква своїм головним завданням має вчительство (вид. авт.) – вона навчає нас правдивого чесного життя на цій землі, вона заціплює нам єдину правдиву християнську культуру. Церква – це всенародна школа... блаженний той, хто навчається в ній все своє життя!” [25, с.18]. Підтекст проповіді в материковій Україні був зрозумілим: втрата християнських чеснот, розгул боротьби з націоналізмом не додав святості суспільному устрою, устрою тоталітарної системи.

Виразний підтекст – заклик до спокою та злагоди в українській громаді, яку будоражили інші пастирі, зводячи наклепи на Іларіона, який нібито об’єднався в Канаді з московською православною церквою [55], – наявний у різдвяному посланні Іларіона до всієї Канади. Правдиве щастя, основи людського розвою – це спокій та згода, наголошує Іларіон. “Без “братської згоди й любови жодна праця не буде плідною” [56, 18]. Святі слова!

Яскраво вираженою національною зорієнтованістю відзначалися такі проповіді Іларіона, вміщені на сторінках “Слова Істини”: “Христос воскрес – воскресне й Свята Українська Церква” (1950. – Ч.6(30). – С.1-4); “Національність – істота Православної Церкви”, “Служити народові – то служити Богові” (1948. – Ч.12. – С.29-30), “Любов. І. У світі стало замало любови” (1949. – Ч.9(21). – С.7-12); “Блаженна людина, що любить народ свій” (1948. – Ч.4. – С.28); “Осанна. 1. Нема пророка в отчизні своїй” (1949. – Ч.7(19). – С.24), “Правда воскресне” (Там само), “Любов творча: любов будує, а незгода руйнує” (1950. – Ч.10-11(34-35). – С.28), “Прощення в громадській праці”, “Виконуймо заповіді Господні”, “Багато покликаних, та мало обраних”, “Люби Господа Бога свого” (1950. – Ч.12(36). – С.27-28). У трьох останніх проповідях наявні прямі асоціації як з проблемами особистого життя Іларіона (несправедлива критика), так й української історії (злочин А.Боголюбського, непослух гетьманам І. Мазепі й П.Дорошенкові) тощо. І це говорилося з церковного амвону! Сила проповідей Іларіона була в їх національній зорієнтованості, високості національного духу, що й забезпечувало їм успіх. Миряни захоплювалися глибиною його проповідей, були постійними слухачами Іларіона й відвідувачами його Церкви.

На сторінках часопису “Наша Культура” були вміщені такі проповіді: “Бережімо свої рідні традиції! Христос рождається” (1952. – ч.2(179). – С.5-8); 2) “Інфляція людини. Христос рождається” (1952. – Ч.3(168). – С.5-17), “Достойно вшануймо ювілейний рік нашої української православної церкви в Канаді” (1953. – Ч.6(183). – С.5-10), “Воскреснемо й ми” (це послання передане в Україну 5 квітня 1953р. – Ч.7(184). – С.5-8);

Ми національно-таки збереглися, як окремий народ, твердив Іларіон у Різдвяній проповіді “Бережімо свої рідні традиції”, бо не губили своїх національних традицій. Рідні традиції – це основа національного відродження й розвитку. Зрозуміло, наріжним каменем українських традицій, є православна віра, основна підвалина українського духу й культури. Не менш важливе значення інших традицій – родинне життя, свята, звичаї, рідна мова.

Мали рацію прихильники “Слова Істини” Наталія і Володимир Савченки, які в листі до редакції місячника писали про те, що він “допомогу несе нашим землякам, з-поза залізної завіси, а також давнім емігрантам, які все забули” [26, 24].

Крім богослужбових відправлень, які сприяли релігійному вихованню української громади у православному християнському дусі, Іларіон розбудував навколо свого осідку, Митрополитального Собору у Вінніпезі, цілу систему національно-ідеологічних та просвітительських заходів та діянь, що свідчило про його велику енергію та державницько-національні позиції.

Так, при Соборі діяв Український народний університет, Курси українознавства, недільна школа, “Рідна школа”, Братство молоді “Тризуб”, Пласт, часто проводилися чайні прийняття, урочисті вечери із святковими промовами на честь релігійних свят, історичних подій (300-річчя відновлення української державності, Богданівська академія, Свято Соборності, Герої Крут) чи державних діячів (приміром, на честь голови УНР С.Петлюри та Провідника ОУН Є.Коновальця), вокально-музичні академії на честь національних свят, українських письменників та пам’яті Тараса Шевченка. Останнє було традиційним!

Важливе ідейно-сміслове навантаження несла вміщена, зокрема в “Слові Істини”, релігійно-патріотична поезія митрополита Іларіона, сповнена мотивів патріотизму, стоїчності та проповіді християнських чеснот. “Неси хреста”, “Не гнись”, “Хай...”, “Сорозпинаюсь я Христові”, “Тобі, Україно”, “Забуть не в силі України” – такі промовисті назви його поезій, уміщених у “Слові Істини” упродовж 1948-1950рр. Усі вони пройняті життєствердним, оптимістичним настроєм, настроєм гармонії з Божим промыслом, з прийнятим рішенням саможертви й самозречення в ім’я Рідної Церкви та України:

Неси хреста без нарікання,
Неси його в святій надії.
Пора обману вже остання,
Й погинуть всі отруйні змії [27, 13].

Особливої похвали заслугове практика залучення І.Огієнком до співробітництва в часописі “Наша Культура” (1951-1953рр.) авторитетних людей – учених, громадських та релігійних діячів. До солідної автури належали, крім Іларіона: П.Одарченко, Н.Полонська-Василенко, С.Черкасенко, Яр.Рудницький, Улас Самчук, Д.Чуб, С.Килимник, Ю.Мулик-Луцик, В.Дубровський, В.Приходько та ін. Це, безумовно, давало престижу журналу, привертало увагу громадськості. Риса, яка може бути прикладом для наслідування в сучасній журналістиці.

Треба визначити ще один з позитивів журналістської практики І.Огієнка – це уміння забезпечити відповідність жанровим визначенням часописів. “Слово Істини” як “народний християнський місячник” був наповнений передусім статтями релігійно-богословського та християнсько-проповідницького змісту, натомість у “Нашій Культурі” як науково-популярному місячнику української культури велику вагу займали наукові статті – мовознавчого, літературознавчого, історичного, мистецтвознавчого та природничого характеру.

Для забезпечення ідеї спадкоємності поколінь, уваги до українських національних коренів значне місце займали в “Нашій Культурі” статті про славні українські постаті: “Іоаникій Сенютювич, архимандрит Києво-Печерський” (1952. – Ч.1 (178). – С.21-26); “Марія Заньковецька в спогадах сучасників” (1952. – Ч.19 (174). – С.5-18); “Агатангел Кримський. Спогади” (1953. – Ч.1 (178). – С.15-22; 1953. – Ч.3 (180). – С.11-16; 1953. – Ч.6 (183). – С.11-18); “Андрій Чайківський. Його листи до професора Івана Огієнка” (1952. – Ч.10-11 (175-176). – С.5-16; 1952. – Ч.12 (177). – С.9-14); “Ігор Грабар. Український творчий дух” (1953. – Ч.4-5 (181-182). – С.9-14) та ін.

Цікавою в журналі “Наша Культура” була рубрика “Хроніка нашої культури”. Вона розміщувалася на внутрішніх сторінках обох обкладинок примірника, була своєрідним внутрішнім обрамленням. Ця рубрика велася самим І.Огієнком. Вона складалася з невеликих заміток про сучасні явища політичного й культурного життя як у діаспорі, так і у материковій Україні. Для них характерна стислість, наукова точність та колоритність політично забарвлених коментарів та оцінок. Останнє виконувало таку ж важливу ідеологічну роль, як й просторі статті. Калейдоскоп подій і фактів, відображених у них, творив широку панораму культурно-політичних подій, давав читачеві змогу бути обізнаним зі світовим процесом та орієнтуватися в ньому. Лише глибока ерудиція Іларіона, його критична налаштованість до українофобії робили цю рубрику (як і часопису в цілому) значним явищем української діаспорної журналістики.

На високому рівні велася в “Нашій Культурі” (як і в “Слові Істині”) рубрика “Рецензії й огляди”, де аналізувалися нові наукові праці, а також рубрика “Нові книжки”. Диву даєшся, яким чином діставав І.Огієнко відомості про них без сучасного Інтернету та телетайпів. Воістину дух науковця й дослідника ніколи в ньому не згасав!

І насамкінець треба відзначити наявність у обох часописах зворотної сторони медалі журналістики – рецепції читачів. Ознайомлення з листами читачів до редакції місячників свідчить, що журнал мав глибокий резонанс, викликав велику зацікавленість свідомих українців. О.Ф.Кульчинський з Бразилії писав: “Наша Культура” – це справжня духовна справа, що дає найбільшу насолоду, тим паче в далекій Бразилії. Цей місячник переносить мене думками в ті часи, коли він із Варшави ніс світло просвіти й на нашу незабутню Волинь, а тепер він єднає мене з високою церковно-духовою культурою в Канаді” [28, 36]. Й.Оберемко з Чикаго влучно зауважив: “Наша культура” спричиниться, що вільний світ більше пізнає правду про Україну, і її визвольна боротьба знайде більше зрозуміння, а може й підтримку” [29, 36]. Можемо бути певними, що такі слова підтверджувала важливість справи, якій служив І.Огієнко, справі національно-державного спрямування.

Згодом досвід, набутий виданням перших канадських журналів, пригодився в організації та виданні останнього солідного журналу Івана Огієнка “Віра й Культура” (1953-1967рр.). Але це тема вже окремого дослідження.

Можна констатувати, що своєю ідеологічною заангажованістю, швидким реагуванням на події, забезпеченням солідної автури та високою духовністю перші канадські журнали Івана Огієнка можуть бути зразками для сучасної української журналістики, яка повинна бути виразно національною.

І. Огієнко творив для нас! Пам’ятаймо це!

Список використаних джерел

1. Влучність по-журналістськи [Матеріали круглого столу “Влучність слова: критерії оцінювання”] // День. – 2007. – №84. – 25.V. – С.9.
2. Наша Культура. – 1952. – Ч.9(174). – С.3-4, 37-38.
3. Наша Культура. – 1952. – Ч.1(178). – С.3-4, 37-38.
4. Наша Культура. – 1953. – Ч.6(183). – С.3-4, 37-38.
5. Наша Культура. – 1952. – Ч.7(172). – С.3-4.
6. Наша Культура. – 1952. – Ч.12(177). – С.3-4.
7. Наша Культура. – 1952. – Ч.6(171). – С.25-30.
8. Наша Культура. – 1953. – Ч.4-5(181-182). – С.3-4, 69.
9. Наша Культура. – 1952. – Ч.7(172). – С.3-4.
10. Наша Культура. – 1952. – Ч.2(179). – С.3-4, 37-38; 1953. – Ч.4-5(181-182). – С.3-4.
11. Наша Культура. – 1952. – Ч.9(174). – С.37-38.
12. Наша Культура. – 1953. – Ч.4-5(181-182); 1952. – Ч.3(184). – С.3-4; 1952. – Ч.3(168). – С.33-35.
13. Наша Культура. – 1952. – Ч.12(177). – С.3-4, 37-38; 1952. – Ч.6(171). – С.3-4.
14. Наша Культура. – 1952. – Ч.4(169). – С.33-36.
15. Наша Культура. – 1952. – Ч.1(178). – С.37-38; Ч.12(177). – С.3-4.
16. Наша Культура. – 1952. – Ч.6(171). – С.3-4, 37-38; 1952. – Ч.5(170). – С.7-12.
17. Наша Культура. – 1953. – Ч.10-11(187-188). – С.31-34.
18. Наша Культура. – 1952. – Ч.10-11(175-176). – С.3-4.
19. Наша Культура. – 1952. – Ч.9(174). – С.32-34; Ч.12(177). – С.3-4; Ч.2(179). – С.37-38; Ч.6(171). – С.35.
20. Наша Культура. – 1952. – Ч.9(174). – С.37-38.
21. Наша Культура. – 1952. – Ч.3(168). – С.5-17.
22. Там само. – С.5-17.
23. Наша Культура. – 1953. – Ч.4-5(181-182). – С.5-8.
24. Слово Істини. – 1948. – Ч.3. – С.9.
25. Наша Культура. – 1952. – Ч.9(174). – С.17-20.
26. Слово Істини. – 1950. – Ч.9(33). – С.24.
27. Слово Істини. – 1949. – Ч.7(19). – С.13.
28. Наша Культура. – 1952. – Ч.6(171). – С.35-36.
29. Наша Культура. – 1952. – Ч.7(172). – С.33-36.

Анотація. У статті визначено складові, характерні для творчої практики Івана Огієнка (митрополита Іларіона), редактора й видавця, які можуть слугувати прикладом для розбудови сучасної української національної журналістики.

Ключові слова: національна зорієнтованість, актуальність, висока духовність, запити читача, резонанс.

Summary. The article defines constituents immanent to the literary works of Ivan Ogienko (metropolitan Ilarion) as an editor and a publisher, which can serve as an example for contemporary Ukrainian national journalism.

Key words: national orientation, relevance, rich inner world, readers' demands, resonance.

УДК 821.161.2_34 Р

Сливачук В. А.

ФЕНОМЕН ЗАГОЛОВОЧНО-ФИНАЛЬНОГО КОМПЛЕКСА В РАССКАЗАХ ПАНТЕЛЕЙМОНА РОМАНОВА

Одной из актуальных проблем является рассмотрение заголовочно-финального комплекса в контексте произведения как целого.

Заглавие выступает одним из обязательных элементов какого-либо состоявшегося литературного произведения. Заглавие способно обусловить особенности восприятия и интерпретации произведения. С заглавия начинается своеобразный диалог между писателем и читателем.